

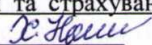
Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут економіки
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС
Цифрові фінанси (ВК4)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

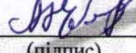
 Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 31 » 08 2023 р.

Розробник: Холявко Н.І., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
доктор економічних наук, професор
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від « 31 » 08 2023 р. № 15

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Вибіркова.
Мова викладання	англійська
Рік навчання та семестр	3 курс, 6 семестр, спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Викладач	Холявко Наталія Іванівна, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, професор
Профайл викладача	https://fbss.stu.cn.ua/kafedra/zagalna-informacziya/holyavko-nataliya-ivanivna-2/
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1 каб. 317. E-mail: nateco@meta.ua

1. Анотація курсу. Дисципліна «Цифрові фінанси» включає фундаментальну і прикладну складові. Фундаментальна складова спрямована на формування в здобувачів вищої освіти розуміння сутності фінансово-технологічної революції, перспектив еволюції фінансової галузі і тих переваг та ризиків, які фінансово-технологічна революція несе для основних стейкхолдерів фінансової діяльності. У результаті опанування прикладної складової здобувачі вищої освіти ознайомляться з основними поняттями, пов'язаними із цифровими фінансами, отримують знання про базові фінансово-технологічні продукти і про моделі їх застосування. Сторінка курсу в Moodle <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6971>

2. Мета та цілі курсу. *Мета* курсу – опанування здобувачами вищої освіти концептуальних і практичних аспектів використання сучасних цифрових фінансів. *Цілі*, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни: ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними основами та базовими поняттями управління цифровими фінансами в сучасних умовах; вивчити сутність і економічний зміст цифрових фінансів; розкрити сутність і особливості сучасних фінансових технологій; дослідити історію та передумови розвитку цифрових фінансів; ознайомити з принципами функціонування фінансово-технологічних продуктів; проаналізувати чинники еволюції фінансово-технологічної галузі; ознайомити з сучасними технологіями управління персональними фінансами; оцінити ризики впровадження цифрових фінансів для провайдерів і споживачів фінансових послуг; ознайомити з перспективами і проблемами використання цифрових фінансів.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційних технологій.

СК01. Здатність проводити наукові дослідження на основі новітніх знань у сфері фінансів, банківської справи та страхування та досягати наукових результатів.

СК05. Здатність використовувати інструменти теоретичних та емпіричних досліджень, методи математичного моделювання для встановлення тенденцій розвитку при отриманні наукових та практичних результатів у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК08. Здатність приймати участь у розробці та реалізації наукових проєктів у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни студент має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПР04. Вміти генерувати нові ідеї та гіпотези, здійснювати власні дослідження і використовувати для їх обґрунтування результатів теоретичного аналізу у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР05. Застосовувати сучасні методи пошуку, систематизації, обробки статистичної інформації з різних джерел, використовувати її під час емпіричних досліджень та економіко-математичного моделювання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Застосовувати сучасні комп'ютерні технології, використовувати інформаційні системи та спеціалізоване програмне забезпечення для проведення наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР11. Приймати участь у розробці та реалізації наукових проєктів, які спрямовані на розв'язання важливих наукових і прикладних задач у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Після вивчення курсу студент повинен:

знати:

- основні теоретичні та методологічні принципи функціонування різних форм та видів фінансового посередництва в умовах формування цифрової економіки
- методологічні підходи до вирішення проблеми цифровізації банківських та фінансових послуг

- володіти знаннями щодо сфер та напрямків застосування інформаційних систем у різних сферах фінансово-господарської діяльності, у тому числі й у галузі державного управління та міжбанківських розрахунків
- розуміти функції інформаційних систем для різних фінансових інститутів;
володіти навичками:
- застосовувати набуті теоретичні знання на практиці, розв'язувати конкретні економічні завдання;
- порівнювати та аналізувати фінансові технології, що визначають конкурентні переваги та недоліки окремих видів послуг фінансової установи чи банку;
- здійснювати систематизацію та класифікацію використовуваних фінансових технологій у діяльності банків;
- аналізувати та визначати роль держави у регулюванні ринку цифрових фінансових та банківських послуг у цілому та окремих його сегментів;
- вміти використовувати автоматизовані робочі місця, що входять до інформаційних систем у різних сферах фінансово-господарської діяльності.

4. Пререквізити. Передумовою для вивчення курсу є успішне засвоєння дисциплін «Фінансова архітектоніка», «Фінансова економетрика (III)», «Моделювання розвитку фінансових систем».

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин (д/з)
Лекції	16/6
Практичні заняття	14/6
Самостійна робота	90/108
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів	4 кредити (120 годин)

Форма проведення занять - лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Сутність та еволюція фінансових технологій (FinTech)

Тема 1. Фінансово-технічна революція: основні поняття та особливості.

Наукові підходи до періодизації розвитку суспільства. Особливості інформаційного суспільства. Основні риси інформаційної економіки. Сутність та прояви діджиталізації. Вплив процесів діджиталізації на розвиток ринку фінансових послуг. Систематизація підходів до визначення дефініції «діджиталізація»: інформаційний, процесний, структурний, бізнес-орієнтований. Складові діджиталізації в фінансовому секторі. Напрями діджиталізації. Переваги і недоліки діджиталізації. Концепція та план розвитку діджиталізації в Україні до 2020 року (цілі, напрями, принципи).

Тема 2. Етапи та фактори еволюції фінансових технологій.

FinTech та FinTechs: основні визначення. Основні особливості революції FinTech. Відмінності між компаніями FinTech та традиційними фінансовими установами. Організаційні особливості компаній FinTech.

Ранні попередники FinTech: впровадження високих технологій у фінансову галузь. Ранні стадії FinTech: особливості розвитку FinTech до поширення Інтернету. Інтернет та трансформація фінансових послуг. Революція FinTech. Фактори еволюції FinTech. Трансформація поведінки клієнтів. Прогрес в галузі інформаційних технологій. Корпоративна ефективність. Основні шляхи розвитку FinTech.

Змістовий модуль 2. Ринок сучасних фінансових технологій

Тема 3. Види продуктів FinTech.

Природа й основні особливості продукції, що надається компаніями FinTech. Різний бекграунд продуктів FinTech. Різні моделі реалізації FinTech.

Платіжні послуги як основний сегмент FinTech. Переваги платежів FinTech. Основні гравці платіжного ринку FinTech.

Впровадження FinTech у страхування. Основні види страхових продуктів, послуг та процесів на основі FinTech. Переваги InsurTech.

Тема 4. Сегменти ринку FinTech.

Головні сегменти ринку FinTech. Структура ринку FinTech за напрямками: платежі й перекази, позики і краудфандинг, криптовалюти, блокчейн, страхування й управління ризиками, фінансування у нерухомість, персональні фінанси, фінансовий менеджмент, акції, ринки, дані. Структура ринку FinTech за типами компаній: платежі й валюта, платформи, додатки, аналітика. Структура ринку FinTech-інновацій. Структура ринку FinTech за видами фінансових послуг, які трансформуються під впливом фінансових технологій. Структура ринку FinTech за інституційною ознакою. Структура ринку FinTech за видами інноваційних технологій. Структура ринку FinTech за користувачами FinTech-послуг.

Рівні інтеграції банків на FinTech. Нові гравці та учасники ринку FinTech: їх характерні риси, сильні, слабкі сторони, перспективи. Класифікація FinTech-компаній: за напрямками трансформації, масштабами діяльності, періодами реалізації, мірою введення інноваційних технологій, первинною метою розвитку. Основні напрями діяльності FinTech-компаній: платежі та перекази, управління капіталом, накопиченні та інвестиції, страхування. Моделі FinTech-компаній. Механізм діяльності P2P (person-to-person). Основні напрями інституціональних змін фінансових систем, які відбуваються у світі та Україні.

Змістовий модуль 3. Ринок криптовалют

Тема 5. Поняття криптовалюти, передумови її виникнення.

Відмінність електронних та віртуальних грошей. Класифікація віртуальних валют. Сутність поняття «криптовалюта»: технічний й економічний підходи до трактування. Основні відмінності криптовалюти від електронних грошей. Переваги криптовалют порівняно з паперовими грошми. Ключові особливості криптовалюти. Періодизація розвитку віртуальних грошей та криптовалют. Чинники і передумови виникнення та поширення криптовалют. Сутніть і особливості біткоїну. Принцип роботи та особливості використання деяких криптовалют. Фактори формування вартості криптовалют. Технічні фактори ризику інвестицій у криптовалюту. Переваги використання криптовалют. Недоліки використання криптовалют. Групи країн залежно від підходу до регулювання криптовалют.

Тема 6. Сучасні тенденції розвитку ринку криптовалют в Україні та світі.

Світові тенденції розвитку криптовалют: нешвидке впровадження електронних грошей, в тому числі і криптовалют, в усі сфери життя суспільства; можливість придбання великої кількості товарів і послуг за криптовалютою; новий платіжний інструмент та вид інвестиційних активів на ринку фінансових послуг; криптовалюта не замінить класичні банківські операції в найближчі 2-3 роки; зниження рівня анонімності при використанні криптовалюти, що буде зумовлено її популяризацією; поширення легітимності криптовалюти у більшості країн світу; стабілізація курсу криптовалюти через 5-10 років; закріплення позицій bitcoin як основної криптовалюти та поява нових, які досягатимуть масштабів bitcoin.

Сучасні тенденції розвитку ринку криптовалют в Україні. Правовий статус криптовалюти в Україні: позиція Національного банку України, Державної фіскальної служби України, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Діяльність Bitcoin Foundation Ukraine. Характеристика діяльності блокчейн-компаній в Україні. Бар'єри на шляху впровадження криптовалют в Україні. Заходи з формування сприятливого інституційного середовища для розвитку криптовалют в Україні. Фактори покращення умов функціонування компанії у сфері блокчейн і криптовалют в Україні.

Змістовий модуль 4. Переваги та ризики цифрових фінансів.

Тема 7. Переваги використання цифрових фінансів для різних стейкхолдерів.

Цифрові фінанси як інновація: позитивні наслідки для традиційних фінансових установ. Переваги цифрових фінансів для клієнтів фінансових установ. Вплив цифрових технологій на конкурентоспроможність фінансових установ. Переваги цифрових фінансів для суспільства. Аналіз переваг цифрових фінансів для основних зацікавлених сторін у різних країнах.

Тема 8. Ризики та наслідки використання цифрових фінансів для традиційних фінансових установ, клієнтів, суспільства.

Ризики використання цифрових фінансів для клієнтів фінансових установ. Ризики цифрових

фінансів для суспільства. Природа краудфандингу. Різні моделі краудфандингу. Моделі оплати. Переваги для користувачів та власників фінансових ресурсів. Аналіз ризиків цифрових фінансів для основних зацікавлених сторін у різних країнах.

Тематика практичних занять

- Тема 1. Фінансово-технічна революція: основні поняття та особливості.
- Тема 2. Етапи та фактори еволюції фінансових технологій.
- Тема 3. Види продуктів FinTech.
- Тема 4. Сегменти ринку FinTech.
- Тема 5. Поняття криптовалюти, передумови її виникнення.
- Тема 6. Сучасні тенденції розвитку ринку криптовалют в Україні та світі.
- Тема 7. Переваги використання цифрових фінансів для різних стейкхолдерів.
- Тема 8. Ризики та наслідки використання цифрових фінансів для традиційних фінансових установ, клієнтів, суспільства.

Тематика самостійної роботи

- Тема 1. Трансформація поведінки споживачів фінансових послуг в умовах цифровізації економіки
- Тема 2. Моделі реалізації фінансових цифрових технологій
- Тема 3. Платіжні послуги як основний сегмент фінтеху. Переваги платежів фінтеху
- Тема 4. Природа краудфандингу. Різні моделі краудфандингу. Моделі оплати
- Тема 5. Переваги краудфандингу для користувачів та власників фінансових ресурсів
- Тема 6. Види продукції ринку капіталу (capital market products)
- Тема 7. Переваги продукції ринку капіталу FinTech

7. Система оцінювання та вимоги

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінка курсу «Емпіричні корпоративні фінанси» охоплює поточний контроль (робота на практичному занятті; самостійна робота; модульні контрольні роботи) – 60 балів (60%) і підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів (40%). Всього - 100 балів.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді екзамену під час заліково-екзаменаційної сесії за трьома завданнями: теоретичне питання (до 10 балів), тести (до 10 балів) та практичне завдання (до 20 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки.</p>
<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>Тематика індивідуальної роботи обговорюється та визначається на початку семестру. Теоретичною основою для виконання є навчальна література, курс лекцій та практичних занять. Захист індивідуального наукового завдання (контрольної роботи) є обов'язковим і здійснюється у формі презентації під час останнього практичного завдання.</p>
<p>Практичні (лабораторні) заняття</p>	<p>В ході практичних занять передбачається вирішення задач, розв'язання проблемних і тестових ситуацій та обговорення дискусійних питань в сфері цифрових фінансів.</p> <p>Оцінювання роботи студентів відбувається згідно з критеріями, відображеними у матеріалах методичного забезпечення дисципліни.</p>

Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо аспірант протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він/вона не допускається до складання екзамену під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка».
---	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види робіт та форма контролю		Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Виконання тестових та практичних завдань за темами курсу (5 завдань × 5 балів)	0...25	0...15
2	Виконання індивідуального наукового дослідження (контрольної роботи)	0...15	0...25
3	Виконання модульної контрольної роботи №1	0...10	0...10
4	Виконання модульної контрольної роботи №2	0...10	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60	0...60
Семестровий контроль (Екзамен)		0...40	0...40
Разом		0...100	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проекту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він/вона не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної

оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамену складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних і лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один із елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету відповідно до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, залежно від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних завдань, контрольних робіт (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем відповідно до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література:

1. Banking Beyond Banks and Money. A Guide to Banking Services in the Twenty-First Century. Tasca, P., Aste, T., Pelizzon, L., Perony, N. (Eds.). N. Y.: Springer, 2016.
2. Long Chen (2016) From Fintech to Finlife: the case of Fintech Development in China, China Economic Journal, 9:3, 225-239.
3. HM Treasury, EY. UK Fintech. On the cutting edge. An evaluation of the international FinTech sector, 2015.
4. Дубина М., Попело О., Тарасенко О. (2021) Інституційні трансформації фінансової системи України в умовах розвитку цифрової економіки. Проблеми і перспективи економіки та управління. № 1 (25). С. 91-110.
5. Особливості фінтеху в Україні: проблеми і перспективи. URL: <http://ipkey.com.ua/uk/partners-6/1178-osobennosti-finteha-v-ukraine-problemy-iperspektivy.html>
6. Сучасний стан та перспективи колаборації банків та fintech проблеми і перспективи економіки та управління № 1, 2019 <https://ppeu.stu.cn.ua/tmppdf/566.pdf>
7. Шкляр А. Класичний банкінг: напрями трансформації в умовах технологічної революції. Український соціум. 2018. № 1(64). С. 49–58.
8. Browne R. Everything you've always wanted to know about fintech. URL: <https://www.cnbc.com/2017/10/02/fintech-everything-youve-always-wanted-toknowabout-financial-technology.html>

9. Global FinTech Report. URL: <https://www.pwc.com/jg/en/publications/pwcglobal-fintech-report>
10. Бітнер І.В., В'язовий С.М., Морозова Н.Л. (2021) Моделювання розвитку сучасних цифрових інноваційних технологій у банківському секторі. Бізнес Інформ. № 5, с. 74-81.
11. Top 10 Largest fintech companies in Europe. 2020. URL: <https://medium.com/business-chief/top-10-largest-fintech-companies-in-europe-b47de0f3cafc>
12. Popelo, O., Dubyna, M., Kholiavko, N., Panchenko, O., & Tarasenko, A. (2022). Features of the Transformation of the Regional Models of the Households' Financial Behavior. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 44(1), 117–124.
13. Dubyna, M., Popelo, O., Kholiavko, N., Zhavoronok, A., Fedyshyn, M., Yakushko, I. (2022). Mapping the Literature on Financial Behavior: a Bibliometric Analysis Using the VOSviewer Program. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, 19. Pp. 231-246.
14. Popelo O. V., Kholiavko N. I., Dubyna M. V., Tarasenko A. V. (2022) The Impact of Innovative Information Technologies of Financial Institutions on the Transformation of the Financial Behavior of Households. *Economic problems*, 1. Pp. 105 - 112.
15. Kholiavko, N., Popelo, O., Dubyna, M., Panchenko, O., Tarasenko, A., & Kozlianchenko, O. (2021). Criteria for the Description of the Financial Behavior Model of Households in the Digitalization Conditions. *Laplace em Revista (International)*, 7_(3B), 57-67.
16. Dubyna M.V., Kholiavko N., Popelo O., Tarasenko A.V. (2021) Kontseptualni polozhennia doslidzhennia transformatsii finansovoi povedinky domohospodarstv v umovakh dydzhytalizatsii rynku finansovykh posluh [Conceptual provisions of the study of the transformation of the financial behavior of households in the conditions of digitalization of the financial services market] *Infrastruktura rynku [Market infrastructure]* Issue 62. Pp. 159-165.
17. Popelo Olha, Dubyna Maksym, Kholiavko Nataliia (2021) World Experience in the Introduction of Modern Innovation and Information Technologies in the Functioning of Financial Institutions. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 7 No. 2. Pp. 188-199.
18. Dubyna, M.V., Kholiavko, N.I., Morotchenko, I.Yu. (2019). Kryptovaliuty: sutnist ta etapy evoliutsii [Cryptocurrencies: Essence and Stages of Evolution]. *Finansovi doslidzhennia [Financial researches]* (1(6)). <https://fr.stu.cn.ua/index.pl?task=arcinf&l=ua&j=19&id=178>

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ЧНТУ – м. Чернігів, вул. Шевченка, 95, навчальний корпус № 1.
2. Обласна наукова бібліотека.
3. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Офіційна Інтернет-сторінка Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
5. Офіційна Інтернет-сторінка Кабінету міністрів України // <http://www.kmu.gov.ua>
6. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства економічного розвитку і торгівлі України // <http://www.me.gov.ua>
7. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства фінансів України // <http://www.minfin.gov.ua>
8. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України <http://www.bank.gov.ua>
9. Офіційна Інтернет-сторінка Державної служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Офіційна Інтернет-сторінка Програми розвитку ООН <http://www.undp.org>
11. Офіційна Інтернет-сторінка Міжнародного валютного фонду <http://www.imf.org>
12. Офіційна Інтернет-сторінка Світової організації торгівлі <http://www.wto.org>
13. Офіційний сайт Credit Agricole URL: <https://credit-agricole.ua>
14. Офіційний сайт OTP Bank Ukraine URL: <https://www.otpbank.com.ua>
15. Офіційний сайт Альфа-банк URL: <https://alfabank.ua>
16. Офіційний сайт Райфайзен Банк Аваль URL: <https://www.aval.ua/ru>
17. Офіційний сайт Укргазбанк URL: <https://ukrgasbank.com>
18. Офіційний сайт «Ernst & Young» URL: https://www.ey.com/en_gl
19. Офіційний сайт UKRSIBBANK URL: <https://my.ukrsibbank.com/ua/personal/>

20. Офіційний сайт АТ "Ощадбанк. URL: [https:// www.oschadbank.ua](https://www.oschadbank.ua)
21. Офіційний сайт ПАТ "ПриватБанк". URL: [https:// /privatbank.ua/ua](https://privatbank.ua/ua)
22. Офіційний сайт ПАТ "ПУМБ". URL: [https:// www.pumb.ua](https://www.pumb.ua)

